

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)

Joi 14 Maiu st. v.
26 Maiu st. n.

Va esi joi'a si duminéc'a.

Redacțiunea în
Közép-utczá nr. 395.

Nr. 37.

ANUL XVII.

1881.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru Români'a 2 galbeni.

Valea Rocnei în Transilvani'a.

— Schițe de caletoria. —

(Urmare.)

Venind dela Anieș mai la vale, ajungem în comun'a Maieru. Aci vedând caletoriul biserica românesca, par că nu ar puté crede, ca aceea sê fia biserica dintr' un sat românesc de munte, pentru că aceea ar puté face onóre ori căruu oraș mai de frunte. Iér intrând în locuinț'a preotului Groze, afli o satisfacțiune placuta, că și preotul român dela sate te pôte primi în salónele sale arangiate cu bun gust și cu mobilie lucrate acolo din frasen creț, de-ți pare că sânt aduse din Paris ori din alta capitala europea.

Maierenii și preotul lor merita tóta stim'a și laud'a românilor, de și episcopul contele Zichy, căruia i-a mai placut a locui între români, de cât între némul seu, i-a ajutat atât cu parale, cât și cu îndemnul bun, ca sê-și cladésca o asemenea biserica marêta.

Dar aci mai la vale ajungi în comun'a Sân-Georgiu, unde vedem mai multe case frumóse cladite din material solid și o șcôla normala cu trei clase. Aci este locul natal al fericitului preposit dela capitlul gr. cath. de Gherla Macedon Popp și al fratelui seu fostul vicar episcopesc în Naseud Anhidim Popp, care a fost asasinat. Aci este léganul capitanului George Lica, care aú mântuit drapelul batalionului 1 din regimentul al II-lea românesc de granița în anul 1848, din care cauza acel drapel, pentru bravur'a și constanț'a batalionului, astași la regimentul Baden nr. 50, a fost decorat de monarhul cu medail'a memorabila de aur, care pórta chipul Majestății Sale împératului și regelui Francisc Iosif I și pe partea adversa inscripțiunea: „Für standhaftes Ausharren in der beschworenen Treue im Jahre 1848“.

Aci s'a nascut și capitanul Ștefan Borgovanu dela regimentul Baden nr. 50, eroul dela podul Simeriei din 1848, pentru care fapta a fost decorat cu medail'a mare de argint pentru virtutea militara, iér în 1879 cu crucea militara pentru merite.

Numai Ștefan Borgovanu și capitanul Nistoru Margineanu aú mai ramas în regimentul Baden, ca unii, cari aú servit și în granița și ei se bucura de stim'a cea mai innalta ce o primesc dela camerađii și superiorii lor, pentru că ei sânt cunoscuți ca niște barbați de caracterele cele mai firme și ca soldați de însușirile cele mai esemplare și eminente.

În partea nord-vestica a comunei Sân-Georgiu în departare de $\frac{1}{4}$ de óra, se afla scaldele minerale dela Sân-Georgiu, de un renume europén, pentru că analisis'a se s'aú facut cu ap'a minerala de acolo atât de

colegiul medicilor celor mai renumiți din Paris, cât și de cătra cela al medicilor din Londra, a constatat că ap'a minerala dela Sân-Georgiu pôte rivalisá cu ap'a dela scaldele cele renumite din Vichi din Franci'a. Pe-cat inse că medicii români dr. Ștefan Popp și Hanganuț, cari a petrecut mai mult timp pe la Sân-Georgiu, nu-și dau ostenêla ca sê scria prin tóte jurnalele românesci, germáne și magiare, că ce însușiri vindecátóre posed apele minerale dela Sân-Georgiu.

Fântân'a principala, care se afla în cóstele unui deluș, format în lungul timp al secolilor singur numai din petrificarea apelor minerale, precum și din obiectele diverse cari le-a aruncat natur'a acolo, consta din dóue isvóre; unul mai puternic și altul mai subțirel, dar unul lângá altul, și totuși de un gust și de o putere diversa. Fântân'a e ornata cu statu'a deitei „Hebe“, sculptata din marmura de Carara, și în fruntul aceleia se afla un pedestal din pietri cíoplite, pe care ajunge omul pe niște trepte de aceeași materia.

În faci'a fântânei se estinde o strada și stadia de preâmbulare semicercuala, iér mai jos aparatul scaldelor calde, și o ospetaria fórté spațioasa și cu mai multe încaperi, vis-à-vis de acêsta alt'a ospetaria cu mai multe încaperi, și mai în jos în partea drepta dela drum ospetari'a cea bine cercetata pentru mâncările cele gustuóse bune și eftine ale unui privat, și în nemijlocit'a apropiare de acêsta mai multe case particulare pentru óspeți.

Gîur-impregiur de acêsta scalda se estind niște câmpuri și fênatie, cari dau ochiului o placere încântátóre, pentru că florile alpine, cu mirosul lor cel farmecator și cu o varietate pitórésca, maresc placerea omenésca.

De-asupra fântânei principale, în departare cam de 300 pași, veđi vil'a președintelui dela tribunalul din Odorheiul-secuiesc Ioan Florianu, carele a fost smuls din sinul poporului seu și aruncat între un element strain. Când am âmblat noi pe acolo, acea villa par că jaliá pe domnul seu din departare, și-l chiamá ȓicîndu-i:

Alérga cu vântul ce bate sér'a,
Și-ajunge cu cela ce bate în ȓori,
Sub ceriul liber ce tót'a vér'a
Revérsa róua pe lacrimiori;
Vino iubite, cu visurile-ți scumpe,
Ce-ádesse-ori în ceruri me straportați
Puterea vóstra, căci mi se rumpe
Chiar animióra de dor de frați!

(Va urmá.)

Vasilie Bașota.

Discuțiunea ortografiei rom. în Academia.

(In *siedintă* XX, la 30 martie (11 aprilie).)

(Urmare.)

Dece în unele părți acest diftong, cum dice dl Negruzzi, tinde a perde pe e, ca în fata, pana etc., se nu uităm că sânt Români cari dic încă feta, péna. Așa dar ceea ce numesce dl Negruzzi progresul în limba nu este încă de cât vorbire necorecta, apoi aceea nu o iau de lege.

Dl A. Romanu. Cestiunea cum se se scrie sunetele modulate ale lui e și o provenite din accentuare și pozițiune, se pare a fi foarte serioasa, cel puțin așa o înțelege majoritatea comisiei ortografice, pentru că onor. dl raportor și autor al proiectului, în art. 11 vine cu un mare aparat de sciința, staruind a ne convinge că acea modulațiune a sunetelor fundamentale e și o avem se o scriem cu „ea“ și „oa“.

Inteligentul și eruditul autor al proiectului, onor. dl coleg Maiorescu a stabilit, ore-cari principie pe care și-a cladit apoi tota argumentațiunea; se-mi fia permis a me ocupa ceva mai pe larg asupra acestor principie și succedându-mi a demonstra că principiele dsale, au fost reu aplicate, ba în parte sânt chiar contrarii deducțiunilor dsale, atunci tot aparatul de argumentațiuni mole ruit sua.

Eu sânt contrariu semnelor, și accentele chiar numai acolo le admit unde tonul nu bate dupa regul'a generala, când veđui inse tendința că un sunet de și modificat în pronunțiațiune se se scrie cu două litere, me simț necesitat a alege reul cel mai mic de cât se admit o scriere falsa.

În aliniatul 1 al proiectului se enuncia un principiu: „că acele tonuri române pentru care se scie liter'a latina corespunđetóre se scriu cu acesta litera“. Nimica mai logic, de aici inse de sine urmęza, că nu numai sunetele modulate ale lui a și e, ci chiar și cele obscure ale lui a și e avęnd a se scrie cu liter'a latina corespunđetóre și nici de cât cu două litere necorespunđetóre; întrebuintarea accentului în acest cas eu o admit numai ca concesiuune facuta fonetistilor.

Dar se dice mai departe: „nefiind accentul chiat în nici un alfabet a exprima pe a“, pre bine, și eu dice așa, accentul nu pôte exprima pe a care în cazul acesta nu este, ci exprima numai modulațiunile lui e și o.

În aliniatul 2, întimpinăm același principiu care se cuprinde în aliniatul 1, dar mai dezvoltat, inse nu mai puțin fals în deducțiune și aplicațiune; așa deducțiunea că scriindu-se sunetele modulate ale lui e și o cu literele corespunđetóre, adeca tot cu e și o „perdem consecința“, eu țin că din contra acesta este adeverat'a consecința pentru că o litera pôte se exprime mai multe modulațiuni de sunete, pe când un sunet de și modulat nu se pôte scrie cu două se mai multe litere.

Onor. autor al proiectului mai adauge aci: „și intrăm în deplin etimologism“, acesta i se pare un mare reu, dar când dsa scrie: spěl, věrs, pēr, cāntānd, vēndēnd etc. nu face etimologism? și ore numai scriind: dorm, dormī, dōrme etc., intrăm în etimologism? Ce e drept dsa dice: „deplin etimologism“ inse nu pot înțelege, că aci ar fi mai „deplin“ de cât din colo.

De am reintră în deplin etimologism, și sper că vom reintră, bine înțeles că nu în etimologismul limbei latinesci, ci în acel al limbei românesci, atunci se va înlatură de sigur multiplicați'a entium sine necessitate, și cu ele dimpreuna toate combinațiunile de scriere falsa „căci scrierea nu este silita a aretă absolut toate nuanțele vorbirii“, dice și eu cu onor. dl raportor susținęnd că acesta enunciațiune este chiar în contra argumentațiunii dsale.

Întrebarea pusa la punctul din urma al acestui alinat este atât de nefericita, în cât numai ilustrațiunea cu exemplele aduse o întrece în aplicațiune. Mai întâiu observ, că diftongul oa nu esista în limb'a româna, iera diftongii cari se aud în „iubesc, voios“ etc., se nascut din combinațiunea unor sunete, din cari tiesce-care se aude distins în pronunțiațiune, pe când sunetul modulat alb e și o nu sânt nascute din combinațiunea unor sunete, ci cu totul în mod contrar, deca mi e permis a me exprima așa, sunetul e și o par a crepă în două, deci nu e productul douor sunete, ci e pur și simplu modulațiunea unuia și aceluiași sunet și în ceea ce privesce pe o sunetul lui cel modulat, numai în spiritul nostru se pare a fi diftong, dar în pronunțiațiune nu este. Cuvintele „aluat, cautat“ cred că au fost puse ca exemple numai din scapare de vedere, pentru că aci și în câte toate de acesta categorie „aū“ și „uā“ nu constituiesc diftong ci două silabe distinse.

În aliniatul 3, se dice „nu este esact că ori-ce e și o intonat se preface în ea și oa“ și „regul'a esacta ne o dă „Pumnul“ etc. Cestiunea pusa astfel, deducțiunea este negreșit adeverata, dar aci cestiunea este întorsa și fericitul profesor Pumnul, care aprofundase firea limbei românesci și prin urmare, cunoscea bine regulile ei fonetice, pusese altminterea cestiunea, precum se cuvine a se pune. Cestiunea este: când se pronuncia e și o ca diftongi? Regul'a scōsa din firea limbei române dice: sunetul modulat al lui e și o este condiționat de ton și de pozițiune, adeca când e este intonat și dupa el în silab'a următoare este un a (fia chiar obscur) se pronuncia cu diftongul ea, asemenea și o când este intonat și dupa el urmęza a seu e se pronuncia modificat dar nu ca oa pentru că diftongul oa nu esista în limba româna ci este un o sunet profund, pronunțiat cu o singura deschidutura a gurei. De câte ori va lipsi una din aceste două condițiuni, dispare și sunetul modificat a lui e și o, așa de es. în cēră, cēr'a, lęgă, pōrta, pōrt'a, pōrte etc. sânt amēndouă condițiuni prin urmare e și o se pronuncia modulat, din contra în „legare, legamu, mortatiune“ etc. lipsind prima condițiune, tonul dispare și disonanța de și pozițiunea este aceeași, iera în „cere, legi, porți“ etc. lipsind condițiunea a doua, pozițiunea dispare și disonanța, de și tonul adeca prima condițiune esista. Acesta este adeverata regula și ea este generala. Dar se opune „nu fia-care e și o aflându-se în aceste condițiuni, are sunetul modulat“ și eu dice că nu, dar pentru acesta regula nu este mai puțin adeverata, pentru că „nula regula sine exceptione“ și chiar excepțiunile ęnsași dovedesc cum că regula e adeverata. Dar onor. domn raportor dice „e și o de și intonate, în jumetatea casurilor nu se preface“ etc. eu observ aci că afirmațiunea atât de categorica mi se pare foarte esagerata și me îndoiesc că dl raportor a numerat acea jumetate de casuri, eu inse pot afirma fără a me teme de a fi desmințit, că acele casuri în cari e și o se afla în condițiuni sciete și tot nu suna modulat, sânt foarte puține în comparațiune cu casurile în cari ele suna dupa regula generala, apoi regula se pune totdeuna dupa marea maioritate a casurilor și nici de cât dupa casurile excepționale.

Argumentul cuprins în alineatul 5 și exemplele din alin. 6, mi se pare a fi și mai esagerate pentru că acela pe care se pretinde a și-l fi insoțit e și o și care se pretinde că ar fi ajuns în limba româna a fi atât de important ca și sonul radical, întru adevăr este atât de puțin radical, cât chiar în acele puține casuri unde ele a înlocuit pe e (pană, vară, vargă, fată, masă, etc.) nu se pôte ținea nici cu forța, pentru că dispare ca și când n'ar fi fost, îndata ce pozițiunea se schimba (pene, mese, fete etc.)

(Va urm.)

C e e n o u ?

La biseric'a catedrala din Oradea-mare s'a numit preposit Rmul D. canonic lector Teodor Kóvári; totodata s'a promoveat de canonic lector Rmul D. Ioan Ciuc, de canonic cantor Rmul Nicolae Vulcanu, de canonic custode Rmul Paul Vela, de canonic scolastic Rmul dr. Augustin Lauranu.

Sciri personale. Pré SSa D. Eppu Mihail Pavel s'a rentors la reședința sa din Viena și Budapesta, unde a participat la solenitățile cununiei moștenitorului de tron. — Dl deputat dietal Vasile Jurca a petrecut două zile în Oradea-mare ca oșpele P. SSale Eppului Mihail Pavel.

Denumire. Dl Ludovic Rezeiu preot al diecesei de Oradea-mare s'a numit administrator parochial în Culcuș-mare.

Incoronarea regelui și reginei României s'a întemplat cu mare pompa. Regele în uniformă de general, și regin'a în palii regal, însoțiți de principele Leopold de Hohenzollern și doi fii ai acestuia, au cuprins loc pe tronul radicat înaintea bisericeii catedrale. La solenitate au fost de față ministrii, senatorii, deputații, dignitarii civili și militari, generalul Bauer ca reprezentantele Domnitoriului Austro-Ungariei, mai mulți oficiali ai regimentului austro-unguresc numit după numele Regelui României, și un număr foarte însemnat din damele aristocrației. — Primatele României și metropolitul Moldaviei, cu asistenția a lor șese episcopi a binecuvântat ambele corone sub cerul liber. Coron'a regelui e făcută din oțel fin, iar cea a reginei din aur. — Mulțimea a salutat parechi'a regala cu un entuziasm nespus erupând în exclamațiuni neîntrerupte de „Să trăiască!“ Deputațiunii s'au prezentat din toate părțile României, marind splendorrea solenității prin costumele lor pitoresci. Regele și regin'a reîntorcându-se la palatul regesc au primit gratulațiunile reprezentanților puterilor straine. Capital'a e decorată cu o splendorre rară. Solenitatea la dorința espressa a regelui, a avut caracter curat național și popular. Săr'a s'a iluminat orașul întreg.

Corul vocal român din Biserica-alba la 25 aprilie a dat o petrecere socială. Programul a fost marimatorul: „Vivandiera“ cor barbalesc arangiat de maestrul corului F. Brunetti, „Am spus florilor frumoșe“ cântec de A. Flechtenmacher, arangiat pentru cor barbalesc de F. Brunetti, „Junimea parisiacă“ cântec de Adam, arangiat pentru cor mestecat de Nejedly, „Cântec de primăveră“ cor barbalesc de C. G. Porumbescu, „Hor'a Severinului“ cor barbalesc. Corul a executat piesele din program cu rezultat foarte frumos, încât deșteptă recunoștința și însuflețire în toți. Chiamarea acestui cor — privind starea românilor de aici — e foarte mare. Deie cerul, ca realizându-și sublimul scop, să se pōta bucură de fructele ostenelelor lor! Cu ast'a ocaziune datorim a ni exprima intim'a mulțumire și recunoștință și dlui conducător al corului F. Brunetti, care prin conducerea precisă a corului și arangierea mai multelor piese române pentru cor, a făcut mult serviciu corului și placere publicului nostru. — o.

O invențiune română. Dl Traian Teodorescu, fiul preotului G. Teodorescu din Galați, a adresat o petițiune camerei României, prin care aretă c'a inventat un vapor sub-marin, care pōte navigă pe Dunare până la o adâncime de 30 metri și în timp de 12 ore, fără a fi în contact cu aerul exterior. Întrarea în apă și ridicarea la suprafața ei, se pōte face ori când, atât iute cât și încet. Inventatorul declara, c'a aflat și mijlocul d'a da vaporului o lumină de ajuns, spre a se vedea la 40 metri obstaculele și accidente și a le evita. Camera a aprobat petiți'a dlui Teodorescu, recomandând o

ministerului de resboiu, care la rëndul seu a numit o comisiune spre a face acest vas, și deca rezultatele vor fi bune, să-l primască în marin'a română. Până atunci, adaugă „Poșt'a“, dlui Teodorescu i s'a acordat o subvențiune lunară. Ier în cas d'a reuși invențiunea, i se va da o recompensa națională.

Avis! După ce ăiu'a sortirii obiectelor încurse pentru loteri'a filantropica arangiată de damele române din Gherla în favorul fondului spre ajutorarea preparanților mai lipsiți și în casuri de morb dela preparandia română din Gherla s'a fiesat pe serbatorile SS. Rusale a. c. îmi permit a rugă prin șirile aceste pe tōte acele pré stimate dōmne și domnișore, cari parte s'au însinuat la subscris'a, parte ar voi a contribui ceva în scopul amintit, ca până în 25 a. l. c. st. n. să binevoiesca, a ne espedă obiectele menite, ca așa apoi să ne putem orientă în privința dispozițiunilor făcēnde pentru sortire. Gherla, 11 maiu 1881. *Ludovica Borgovan* nasc. *Anton* v.-președința comitetului.

Ratiociniu despre venitele și spesele dela balul român din Budapesta ținut în 9/21 febr. 1881 în favorul Societății „Petru Maioru“. Comitetul arangiator și-esprima profund'a sa mulțamita tuturor colectanților și contribuitorilor marinimoși, cari l'au spriginit întru realizarea unui scop de însemnatate socială și culturală atât de ponderōsă, precum a fost cel ce și l'a delipt comitetul, adevca ca pe de o parte să fia evident că și românul scie duce în viața socială o rolă destul de impunătoare, pe de alta parte de a ascură materialmente esistența Societății „Petru Maioru“, ca astfel generațiunea viitoare de tineri studiosi pestani să nu fia necesitata a-și pune tōte ostenelele mai numai pentru a susține de ađi pe mâne traiul Societății, prin ceea ce ar fi necontentit impededata de a satisface pe deplin menirii principale a numitei Societăți, care este: „Desvoltarea în cultura, în limb'a română și lațirea spiritului de colegialitate“. Cu bucuria constatăm, că în ast an am făcut un pas destul de considerabil cătra scopul dorit. Din încursele totale în sum'a de 2531 fl. 12 cr., subtragēndu-se spesele de 1161 fl. 88 cr., a remas venit curat 1369 fl. 24 cr., din care 1050 fl. s'au destinat de cătra Societate pentru fondul permanent, iar restul de 319 fl. 24 cr. pentru cel disponibil. Acesta e rezultatul sumar, iar componenții lui, adevca ofertele în legatura cu numele marinimoșilor contribuitorii, ca suprasolvenți, sânt urmatorii: I. Majestatea Sa imperatul și regele 100 fl.; dōmnele patronesse: dn'a Elena Tisza nasc. contes'a Degenfeld 100 fl. și 280 fl. prin afabil'a-i mijlocire pentru bilete, dn'a contesa V. Karolyi 50 fl. și 161 fl. asemenea pentru bilete, dn'a Catarina Gallu 200 fl., dn'a Catarina Ioanovicu 100 fl.; dl George de Mocioni 50 fl.; Dd. Alesandru și Eugeniu de Mocioni 40 fl.; dl Antoniu de Mocioni cu soț'a 30 fl., contele F. Wenckheim 30 fl.; Alteța Sa archiducele Iosif, dl M. Baich, dl I. cav. de Pușcariu, dl Aug. Lăday câte 20 fl.; dl George Ioanovicu, dl Vincențiu Babeș, dl Ales. Romanu câte 15 fl.; dl Ales. Pop 12 fl., colectând încă mai 94 fl.; Eminent'a Sa cardinalul Haynald, Il. Sa eppul Stojcovicu, dl consul al României E. Voinescu, contele A. Bethlen, dl M. Mocioni, dl M. Wahrmann, generalul Traian Doda, dl Iosif Hosszu, dl N. Strevoiu, dl D. Lyka, dl I. Vornica, dl dr. Dulácska, dl dr. A. Várady, dl I. Nemeshegyi, dl Sig. Pop, dl I. Neagoe, St. M. câte 10 fl., dl George Serb 10 fl. colectând încă mai 66 fl.; cont. Guido Karácsonyi 6 fl.; dl Faur, dl A. Wlad, dl A. Nedelcu, dl Demtsan, dl Velțian, dl Grabovszky câte 5 fl.; contes'a A. Bánffy, contele G. Batthyány, dn'a S. Schossberger de Torja, dn'a Bischitz câte 3 fl.; cont. A. Gyűrűk, dn'a P. Szathmáry, Királyi, dl Gregoriu Serb preot castrense, N. Scio-pone câte 2 fl.; cont. I. Andrassy, cont. A. Pallavicini,

cont. R. Wenckheim, br. G. Fehérváry, br. A. Zaffert, br. G. Radvánszky, cont. G. Bánffy, br. A. Redl, B. A., cont. C. Almássy sen., dl L. Karácsonyi, dl Palik-Ucsevnyi, dl Karcsey, dl N. Németh, dl S. Masierievics, dr'a V. Poruț, dl I. Poruț, dl dr. Marienescu, dl St. Ioanovicu, dl L. Ionescu, dl C. Manó, dl Iosif Romanu câte 1 fl. (Va urmă.)

Cronic'a lunei.

O țera descoperita de curând. Între granițele Statelor-Unite, se afla un teritor, mai mare de cât multe state, care se bucură de curiosul avantaj de a nu fi de loc guvernat. Această țera miraculoasă forméza un paralelogram de 150 mile lungime și 40 mile lățime. Ea are un teritor de 9.840.000 pogone, este deci cu $\frac{1}{4}$ mai mare de cât Connecticut, cam de 3 ori mai mare ca Delaware și mai bine de $4\frac{1}{2}$ ori mai mare de cât Rhode-Island. E situata spre nord de Texas, spre sud de Kansas și între teritoriul Indianilor și Mexicul nou. Dupa cum s'a dovedit acum, această țera s'a trecut cu vederea la domeniile publice, și-și datoresce existența sa unei erori la determinarea liniilor de hotar ale teritoriilor vecine. Așa dar ea nu este anecсата la nici un teritor, e fără guvern și nu e supusa jurisdicțiunii nici unei autorități. Lege, drept și — contribuție, sânt acolo niște lucruri necunoscute. Comisarul în raportul seu descrie acest ținut, ca unul dintre cele mai frumoase și mai roditoare din partea apuséna, foarte apt pentru agricultura și viticultura. Acele câteva mii de americani liberi, cari locuiesc acest ținut, nu sânt nișcai pastori séu agricultori pacinici, ci bande de adunaturi de hoți, bandiți, furi de cai, și criminali adunați din toate părțile. Ei sânt gróza ținuturilor învecinate, cari sufera mult din partea acestor fii ai pustiiilor. Acești vecini nefericiți cer acum de urgența ca guvernul sé anechezze acest stat de hoți la unul din teritoriile învecinate, ca prin introducerea legilor sé se puie capet acelor neorândueli.

Cât costa alegerile în Statele-Unite și în Angli'a. „New-York Herald“ dice, că alegerile generale în Marea-Britania și în Irlanda costa pe candidați 2.000.000 de livre sterlinge. „Nu s'a calculat, adauge diuarul american, cât costa alegerile în țera noastră; dar luând mactumul cheltuielilor ce pot ocasioná alegerile congresului nostru, e probabil că aceste nu se ridica la jumetate celor ce ocasionéza alegerile unui parlament. Déca se socotesce la 2000 livre sterlinge cheltuiel'a ce o face în termin mediu un candidat pentru congres, atunci camera represintanților, care se compune din 300 membrii, costa aprópe 1.200.000 livre sterlinge. În unele circumscripțiuni urbane, cheltuiel'a e firesce mai mare de cât medi'a; dar într'un mare numer de circumscripțiuni rurale, cheltuiel'a nu se ridica nici la un sfert din sum'a în cestiune. Publicistii englesi s'amusá câte odata a semnălă pericolele și estravagantele sufragiului universal și defectele inerente regimului democratic. Cifrele sus-menționare arata că urn'a electorala e mult mai scumpa într'o monarhia de cât într'o republica“.

Un monstru al abisului. „La Gazette de Thurgovie“ istoriscesc, că un pesce care alta-data locuia în lacul Constance, dar care nu se mai vedé în apele acestui lac de mai mult de 300 ani, s'a regasit la 23 martie în anul acesta. Acest pesce mult timp perdut e cunoscut în țera supt numele de Wels séu weller (Silurus Glanis). Acest vechiu nume e de sigur ruda cu cel germán modern Wallfisch și cu cel engles whale, cuvinte care insémna balena, și wels sânt de sigur prin dimensiunile lor, balenele marelui lac de care e vorb'a.

Trei din acesti mari pesci fure prinși, în 1498, între Staad și Reineck, pe malul svitërean al lacului. Acest eveniment fu privit, atunci ca ceva estraordinar, și ómenii venira din toate părțile pentru a privi acești monstri ai adâncimelor. „Chronique de la ville de Constance“ dicea, în 1798, că welsii nu mai esistau în lac, dar ca eșantilóne de welsi mult mai mici, se gasiau din timp în timp în miclele lacuri ale Svabiei, și ca apele, retragându-se, i lasá pe uscat. Ori cum ar fi, niște pescari din Ermatingen áu prins la 23 martie, dupa „Gazette de Thurgovie“, unul din pescii giganți de mult timp perduți, și se spune că ei n'áú reușit a pune mân'a pe densul de cât cu mari pericole. Acest wels póte că nu erá așa de mare ca cei de care vorbesce legend'a malurilor lacului Constance, dar totuși avé o lungime de șapte piclóre și o greutate enorma. Prinderea acestui pesce n'ar fi putut sé se face într'un moment mai oportun; căci tocmai dumineca urmátore s'a celebrat în localitate serbatórea numita „Carnevalul pescarilor“ și monstrul a figurat prin urmare în cortegiu, din care naturalminte că a fost partea cea mai curiósa. Pescicultorii regreta, că el n'a fost prins cu un an mai nainte, căci ar fi putut figurá la esposiți'a internaționala de piscicultura, unde de sigur ar fi fost foarte remarcát.

Feliurite.

Serbarea robiei barbaților persi. Sociile vechilor persi, traiau, ca toate cele din Orient, într'o stare foarte apropiata de robia și într'o dependența absoluta de socii și de parinții lor. Inse déca Romanii aveau saturnalele, pe timpul cărora robii se bucurau de o libertate care ducea pâna la desfrénare, femeile persane erau și densele stapáne absolute odata pe an, într'un spaciu de 24 de óre. Națiunea celebra o serbare solemnă numita Merdguira, adeca: Robi'a barbaților. Acesta erá diu'a cea mare a femeilor. Le erá permis a cere ce poftiau dela barbații lor, cari erau datori a le 'ndeplini dorința. Tot în diu'a aceea, și fetele aveau libertatea a-și alege un soț, ceea ce le erá cu totul oprit în restul anului.

Cum se facem ca gainele sé ne dea óue mari. Dupa un raport mai vechiu țerancele din Nassau (Germáni'a) áú o metoda deosebita de a face sé faca gainele óue mari, mai multe, și câte odata chiar cu dóue galbenușie, cari adese ori áú o greutate pâna la 160 grame. Ele aduna de prin paduri bureți, cari nu sânt otraviciosi, i usca, apoi i piséza bine, și amestecându-i cu coji de în sdrobite, cu tarițe de gráu și de secara, le amesteca pe toate în apa adaugénd la ele o cantitate áncá odata și jumetate atât de mare ca a cojilor de in, de praf de bureți uscați și tot odata ghinda pisata. Din toate aceste se face un aloat, din care se dá în fia-care și gainilor câteva bucăți în marea unui bob de mazare.

Aforisme și parabole talmudice. Crearea femeii. Pentru ce fu creata femeia dintr'o bucata de carne, care a fost luata din cóst'a lui Adam și nu dintr'alta parte? — Din cap? ea ar fi devenit pré mândra; din ochi, pré amagitóre; din urechia, pré curiósa; din gura, pré flecara; din inima, pré amorósa; din mâni, pré ocupata; din piclóre, pré fugace. — În loc de asta, ea fu creata dintr'o parte ascunsa și modesta a omului; și mereu, când i se creá vre-o parte, un glas strigá: „Fii modesta, fii modesta!“

Proprietar, redactor respundător și editor:
IOSIF VULCANU.

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
Dumineca 17 Maiu st. v.
29 Maiu st. n.

Va esi joi'a si duminec'a.
Redacțiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 38.

ANUL XVII.
1881.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe ¹/₂ de an 5 fl.; pe ¹/₄
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru Români'a 2 galbeni.

Generalul Ludovic Benedek.

Publicăm în numărul de față portretul cunoscutului general Benedek, din unele date în numărul 32 al foii noastre.

Sângele rece ce l'a caracterizat pe acest barbat chiar și în cele mai desperate lupte, și curagiul lui resolus, cu care pare a desprețui mórtea, ni revóca în memoria cuvintele lui Horaț: „Dulce et decorum est pro patria mori”.

Nu ne îndoim, că de aceste cuvinte erá însuflețit și generalul Benedek, când cu ocasiunea luptei dela Chlum, vedând periculul ce amenință óstea austriaca, s'a pus în fruntea armatei sale, în șirurile prime, între ploile de glonțe lupându-se alaturea cu soldatul simplu și cercând îndesert învingerea séu mórtea gloriósa.

Da, e dulce și frumos a muri pentru patria, căci prin asemenea mórte proábăm un grad mai înalt de ubire, o virtute demna de admirațiune, — sacrificând pentru salvarea și binele patriei aceea ce avem mai scump în acésta lume, adeca sângele și viét'a noastră!

E dulce, căci esercea unei astfel de virtuți ni petrunde inim'a cu un simț de îndestulare supranaturala, care se póte căștiga numai prin fapte provenite din iubire adevérata și neinteresata, din o iubire care nu cere respłata, și-și cërca și afla remunerațiunea în cer.

Dar e și frumos a muri pentru patria, căci

morméntul unui cetățen simplu, fia cât de tare acoperit cu cunune, este lipsit totuși de cunun'a cea mai prețioasa, este lipsit de cunun'a de lauri care o pune pe morméntul soldatului, nu parinții, frații și consangeni

Generalul Ludovic Benedek.

seu cunoscuții, ci națiunea întreaga, popoarele, patri'a. Mărtea cetățenului simplu o deplâng numai consăngenii și cunoscuții, și memori'a lui se șterge cu mărtea acestora; înse mărtea soldatului o deplânge patri'a întreaga, și memori'a lui e eterna, căci nu este condiționata dela vieț'a consăngenilor, ci trece dela generațiune la generațiune, pentru că virtuțile și faptele lui eroice sânt depuse cu litere neșterse în analele istoriei.

Profităm drept aceea de acest'a ocaziune, pentru a atrage atențiunea parinților români la statul onorific militar, și a-i îndemna să-și tramita pruncii la academiile militare, pentru ca crescându-se acolo, și înaintând în științele belice, să devina ofițeri bravi ai armatei, și înalțându-se cu timpul la demnitatea de generali, prin laurii garantați prin talentul și curajul propriu românului, să câștige acestuia un loc onorific și pe acest teren, pâna acum dominat în mod eschisiv de celelalte națiuni ale patriei comune.

S. R.

Corón'a României.

Corón'a țerei e de oțel . . .

Căci tot așa Românul de-oțel voința are,
El nu se încovăie la nici o încercare
Ce tinde a-l abate din calea lui cea mare,
Din calea 'naintării spre falnicul seu țel.

Și de oțel Românul își are-a sa iubire,
Cu care și din inimi cașute 'n împietrire,
La timpuri date, scie să scapere schintei.

Și de oțel Românul își are-a sale brațe,
Când dușmanii pândareți, în rivn'a lor semăta,
Îl chiama să-și mesore puterile cu ei.

Cu-aceste daruri sfinte, de vremi sedita 'n el,
Românul strabatul'a prin lupte seculare,
Facend din țerișor'a-i o 'mperația tare . . .
Așá se talmacesce cuvântul pentru care:
Corón'a țerei e de oțel.

Scipione I. Badescu.

Valea Rocnei în Transilvani'a.

— Schițe de caletoria. —

(Urmare.)

Dela scalde și dela peronul acelora se estind în mai multe părți niște căli frumoșe și bine așternute pentru oșpeții cari vor a face preumblare; aceste sânt de ambe părțile plantate cu acați și fragari, cari dau de present pușina umbra, pentru că sânt tineri și corón'a ramurilor lor încă nu este de ajuns dezvoltata și crescuta, în pușini ani înse crescend vor acoperi și acesta lacuna.

Pentru excursiuni ocazionale, ce vor ca să faca oșpeții pe la scaldele dela Anieș ori cele dela Valea-Vinului, unele în departare de 1 ora, ier celelalte în departare de 3 ore, și unde la cele dela Valea-Vinului se afla ap'a cea mai renumita, care întrece pe cea dela Borszék, pentru că este între paduri de brad și de o putere extraordinara, se capeta loco Sân-Georgiu caruțele cele mai comode, bune și eftine, ier pentru comunicațiunea cu lumea din afara este în Sân-Georgiu o stațiune poștala.

Pentru distrațiunea oșpeților sânt mai multe jur-nale, biliarde și stodii de popici cu glonțe vulgo kugle.

Poporul din Sân-Georgiu de un exterior frumos și

totdeuna îmbracat ca în vestminte de serbatore, fiind dela natura forte ospital, îndemănatec și gata spre servire, întocmai ca italianul, s'a îngrițit de locuințe bune, curate ca oglind'a și bine arangiate, astfel cât scaldele seu băile dela Sân-Georgiu, cum le numesc românii de peste Carpați, pot cuprinde în ori și ce timp peste 1000 de oșpeți, fără ca să aiba ori cineva cauza de a se plânge că ar fi fost dupat.

Societatea „Hebe” își dă tôte silințele să înfrum-sezeze aceste scalde minerale și să le provéda cu tôte comoditățile și confortul recerut, din care cauza se pôte sperá, că cel mult în 10 ani, deschidându-se ș drumul de fer pâna la Bistrița, de unde poți ajunge cu trasur'a în 4 ore pâna la Sân-Georgiu, aceste scalde vor rivalisá cu ori care altele din Transilvani'a; pentru că spre esemplu ap'a dela Valcele a pierdut fóru mult din puterea ei ce o au avut, de când proprietari de acolo s'au încercat ca să potenteze isvórele și în loc de a deschide veri un isvor de apă minerala mai puternic, s'au ivit și stracurat isvóre de apă dulce și naturala, și acum sânt siliți a repará în câțva greșelilor cu ajutor de sare amara, ce o arunca în fântâni de dóue ori pe septemâna în timp de nópte, și prin acesta manevra seduc oșpeții cei creduli, că ap'a a avé însuširi purgative; ier scaldele dela Tușnad, față de cele din Valea-vinului nu merita comparațiune, pentru că aceste sânt cuibul desfrénarilor, ier cele locuri pentru recăștigarea puterilor pierdute și pentru înarirea corpului; Borszékul înse, fiind situat într-o regiune pré îndepartata și montósa, unde timpul este supus la schimbările cele mai dese, adese ori împreunate cu un frig nesuferibil în timp de véra, impedeza oșpeții de a merge acolo, pentru că și drumul este fatigos, lung și nu așa bine așternut ca dela din valea Sómesului.

Regiunea scaldelor dela Sân-Georgiu încă este admirabila, pentru că Sân-Georgiu și scaldele minerale de acolo sânt încungiuurate într-o departare ca de 2 ore cu o coróna de munți înalți acoperiți cu paduri de brad, ier într-o dóu'a linia cu un lanț de deluri acoperite cu paduri de fag și brad, și în nemijlocit'a apropiare cu câmpurile cele mai frumoșe unde veđi pe poporul muncitor de acolo lucrând din reversatul țile pâna în nópte și unde auđi vitele mugind și unde turmele de oi se preumbla ca niște ființe dragaláșe, ascultând și ele fluerul cöbanilor, ier paserile și privighitórea, vrénd a face ca cântecul lor să resune peste aceste plaiuri, placeri și avuții ale ómenilor.

Tôte aceste it'i amintesc de poesi'a poetului George Sion, care cânta :

O ! privighiatóre,
Dulce cântátóre
A lui Dumneđeu !
Cânti tu de placere,
Seu dai mângaiere
Sufletului meu ?
Plângi tu cu suspine,
Seu me plângi pe mine,
Care plâng mereu ? !
O priveghiatóre ! cânta, nu 'ncetá,
Căci acel ce plânge te va ascultá !

Despartindu-me de Sân-Georgiu, nu am preget să nu-mi fac promisiunea că-l voiu mai cercá, dar m'apropie pentru a sburá ca în anul trecut, să ved și să-mi reamintesc tôte delurile, văile și piraietele, ci pentru a în-tineri acilea, pentru că trag la aceste locuri ca la patri'a mea natala și doresc :

Să trec un munte, să trec o vale,
Sburând ca rađ'a din stea în stea,
Că așa-mi vine să ffu pe calc,
Și-ășá m'ăș duce la țér'a mea !

Eşind din Sân-Georgiu, ajungem într'o ora şi jumătate la Feldru, un sat frumos şi cu o biserică mănăstirească, unde aflăm mormântul bravului Leontin Luchi, fostul adjutant al generalului şi guvernatorului din Transilvania Wohlgemuth, iar după aceea c. r. preţore şi mai în urma vice-capitan şi preşedinte al sedrii districtuale din Naseud; precum şi alui Basiliu Nascu, care s'a luptat atâta pentru recăştigarea drepturilor avitice a populaţiunii din fostul al 2-lea regiment românesc de graniţa, al aceluia barbat de o constanţa rară, care spaimântase şi pe ministrul de finanţe din Austria, când i-a dus actele şi documentele cele multe cu cari aui comprobat drepturile românilor din acel ţinut cu o cariola, şi când i-a aretat că acel ţinut ar fi în drept ca să pretindă dela erariu o desdaunare de 1.508,288 fl. 29 cr. v. a. care suma i s'a u tras din veniturile sale şi s'a u întrebuinţat pentru scopuri militare, cari în sens mai larg aui fost în folosul patriei comune.

Ore care naţiune din această patriă va putea areta atâtă sacrificiu de avere şi de sânge ca micul district de 44 comune al fostului al 2-lea regiment românesc de graniţa? fără ca să i se facă veri o remuneraţiune, fără ca să i se recunoască aceste sacrificii; pe când alţii pentru linguşiri aui primit bunuri întregi înscrise câte pe 99 ani şi pe această cale şi-a u pus temelul la bunăstarea bisericilor şi institutelor de creştere.

Tot în Feldru este lăganul maiorului Leo Popp, care a comandat batalionul 1 din regimentul al 2-lea românesc de graniţa în expediţiunea dela 1848, şi acest maior este tatal generalului de brigada Leonida Popp, care ca şef de stat maior în expediţiunea din Bosnia aui condus trupele armatei comune la luarea Seraivului şi acumă se afla în Trient.

Din Feldru venind mai la vale trecem pe lângă comuna Nepos, care a fost aşezată de împăratul Iosif II pe ţeratul stâng al Someşului, de orice până atunci era tare împărătiată; acestă comună poarta un proces secular cu sasii dela Dumitrea pentru confiniile hotarului.

Vasilie Başota.

(Va urmă.)

Discuţiunea ortografiei rom. în Academia.

(In şedinţi'a XX, la 30 martie (11 aprile.)

(Urmare.)

Esemplul: piatră, iapă etc. nu cred că este serios, pentru că eruditul domn coleg ştie pră bine cât sânt de neglese la noi peste tot, dar mai ales aici regulele gramaticale relativ la scrierea diftongului ea provenit din é, ia şi ea, de am ajuns a vedé scris „lucea, ducea, audea, vindea, taiéta, inapoiét“, ba unii (în Banat) chiar până şi „scriat, scriét“. În fine deca exemplele „piatră, iapă“ ar fi puse cu intonaţiune serioasă, atunci unde am alunecă pe precipitiul fonetic? Fiesce-care ar veni cu al seu provincialism: chiatră, chiele, tyeptyen, jejet, hire, jin, corgy, lingy şi macedo-românul cu niarge, etc.

Şi mai curioasă mi se pare argumentaţiunea basata pe două cuvinte „tiârri prađi“ şi caracteristicul exemplu „forme“ căci nu s'a veđut încă nicairi, curioasă şi întru adevăr „caracteristica“ procedere ca două, trei cazuri sporadice să se constituiescă în regula ortografică, iar regulă generală să fie cu totul desconsiderată.

În aliniatul penultim se învoca indirect şi autoritatea unui nume venerabil, usurpat într'un studiu ortografic aparut în „Telegraful Român“, din Sibiu, — se dăse adineoară că autorul aceluia studiu este un nou coleg al nostru, fia-cine va fi, eu înse neg că ar fi ciparian, pentru că un adevărat ciparian nu pôte să facă concesiuni de această natură.

Cât pentru exemplele citate din alte limbi neo-latine (boeuf, neuf, feu, bueno, luego, muoro) observ numai atâtă, că de şi gasim multa analogie în schimbările fonetice ale celorlalte limbi neo-latine cu a noastră, noi înse nu regulăm ortografi'a noastră după a lor; pronunţăm şi noi „uom, nou“ etc. dar nu scriem aşă.

Ajuns la alineatul din urma al § şi vedend eu cuprinsul aceluiaşi, me simt îndatorat a exprimă aci în public mulţumirea şi recunoştinţa mea eruditului nostru coleg, dlui Maiorescu, care cunoscce atât de bine limbă română şi gramatică ei şi care negreşit trebuie să se supere dimpreună vedend chaotele ce domnesc aci în scrierea limbii, căci nu e ore o grăsa nescinţa şi totală desconsiderare a gramaticii de a scrie „moarte, poartă“ etc. pe când apoi se scrie „océn, tétu, vedem, cađin (casin) darđavat, del, intuđiađm“, ba până şi „querquel, querqued“ etc.

Este chiar un seclă de când noi cei de dincolo apucasem a scrie cu litere latine; prin multe faze a trecut şi la noi cestiunea ortografică, dar pot afirmă că la noi n'a esistat nici odata acea confusiune ce domnesc aci. Am veđut multe cărţi didactice, e bine, fia-care este scrisă cu alta ortografiă, ba unele fără cunoscinţa de ortografiă; mare inconvenient! Dar această devine şi mai mare, când un profesor editand o carte didactică se duce la dl ministru, cerend-i aprobarea cărţii pentru şcole, se aprobă, vine altul cu alta ortografiă, cere şi el şi se aproba şi a lui şi aşă în infinit, ba s'a întâmplat că prin ordin ministerial s'a decretat a se scrie după un fel de ortografiă citat de mine mai sus. Este timpul a se pune capet acestei confusiuni ortografice. La nici un popor cult nu se întâmplă ca cineva să aiba pretenţiunea de a trece de literat fără aşi fi înveţat limbă şi să scrie o carte fără cunoscinţa de limbă.

Cestiunea ortografică română se va deslegă şi aci după un studiu aprofundat al limbii şi sper că trecend prin fazele prin care am trecut noi cei de dincolo, fraţii nostri de aci vor ajunge la unitatea ortografică, precum am ajuns noi cei de dincolo. Nu carturarii pun regule limbii, precum nu chimistul seu naturalistul pune legi naturei, ci precum acestia citind în cartea cea deschisă a naturei, înveta de acolo regulele ei cele eterne, aşă şi gramaticii nostri n'aui de cât se studieze firea limbii române şi ea le va areta toate regulele după care eu trebuie scrisă.

Acum nu-mi rămâne de cât a face câteva reflecţiuni la nişte observaţiuni ale unora din onor. mei colegi.

Dl Negruzzi susţinend scrierea ea şi oa se baséza pe ortografi'a (ciriliana) cărţilor bisericesci, eu ţin că din acele nu se pôte scote nici un argument pentru tes'ă dsale, căci sunetul ea de exemplu se scrie cu trei, patru semne, chiar şi oa se scrie cu doi (noo, voo,) dsa combate duplica însemnătate a accentului, dar acesta este adoptată deja la modulaţiunile fonetice ale lui a (à, à) iar exemplul ţiën, ţiü, ţienă, ţia, este cu totul alt-ceva şi nici de cât analog cu sunetul modulat a lui e şi o. Aci negreşit că limbă tinde a muiă întâiu şi în fine va ajunge a elimină pe n, precum s'a făcut cu l şi deca Românii din Banatul Timişului pronuncia încă „cuniü strigonia“ buna ora ca şi Macedo-Românii, cari pronuncia tot aşă încă şi pe l în galina, muliere, ei nu vor pute opri eliminarea acestor sunete astađi muiate. Ortografi'a română ori-cum s'ar ficsă ea, nu pôte să opréscă acest proces, ea are să constată pronunţierea actuală; limbă literară este ca şi ghiat'a, se cristaliseza, dar limbă populară curge ca riul mai departe, noi dar, nu avem să ne preocupăm de ortografi'a viitorului, ci să ne marginim a constată vorbirea actuală, dar negreşit regulată.

(Va urmă.)

S A L O N

Calindarul septemănei.

Diu'a sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și serbatorile.	Sorele resare	Sorele apune
Dumineca	17	29	Apost. Andronic.	4 15	7 45
Luni	18	30	Muc. Teodot.	4 15	7 46
Marti	19	31	S. Muc. Patrichie.	4 14	7 47
Mercuri	20	1	S. Muc. Talaleu.	4 13	7 48
Joi	21	2	(†) <i>In. Dlui, Const. El.</i>	4 12	7 49
Vineri	22	3	Muc. Vasiliseu.	4 11	7 50
Sâmbeta	23	4	C. P. Mihail Mar.	4 10	7 50

Încoronarea regelui și reginei României.

(Împarteșirea corespundintelui nostru.)

A j u n u l .

Marea serbare națională, încoronarea regelui și reginei României, a deșteptat în toată țera entuziasmul cel mai mare. Toți voiau a participa, toți doriau a contribui la înălțarea splendorii. Aici în Bucuresci se făcure cele mai mari pregătiri, iar la țera se alesera deputațiuni numeroase, cari să represinte la serbare diverse județe.

Delegații județelor deja de câteva zile sosiau în capitala, unde venira totodata mii de sateni din toate părțile României. Această întrunire numeroasă produse nu numai o mare mișcare în orașul lui Bucur, dar totodata schimbă ore-cum și înfașurarea-i obișnuită. Între toți cei veniți dela țera, firește, mai mult atrase atențiunea poporațiunea rurala prin pitorescul seu costum național.

Într'aceste sosi diu'a de sâmbeta, 9/21 maiu, ajunul serbării. De demință până ser'a întrég'a capitala se împodobia, stradele se decorau cu stindarde, ghirlande și lampe venețiane; iar în interiorul caselor se lucră cu activitate nentrerupta, ca toți să se pōta înfașură cu demnitate în diu'a urmatōre.

În spre sēra poporațiunea începū a se adunā pe calea Victoriei, pe strad'a Carol I și Bibescu-Voda, pe unde avea să trēca cortegul ce trebuia să duca la mitropolia ambele corōne.

La 6 ore multimea umplea până la mitropolia stradele, cari erau împodobite splendid cu stindarde și ghirlande de verdēta; tribunele erau pline și împodobite.

Dar iēta începe serbarea! Doi epistați calāri trec în gōna spre cas'a de depuneri. Urmēza dl comisar Lahovary, însoțit de un pluton de roșiori, și dupa acestia prefectul poliției capitalei. Vin trasurile de gala, într'una dnii Dimitrie Bratianu și Dimitrie Sturdza, aducēnd corōnele; o compania de calareți încheia cortegul.

Cortegul intrând în curtea mitropoliei, clopotele și trimbițele începura a sunā, și poporul salutā cu entuziasm sosirea lor. Mitropolitul-primat cu mitropolitul Moldovei și încungurāt de toți episcopii și de cler, eși la intrarea din afara a bisericei și primi din mânăle ministrilor corōnele, și anume pe ceea a regelui mitropolitul-primat și pe ceea a reginei episcopul Noului-Severin, și le pusera pe o mesea în fața iconostasului. Elevi din școl'a militara faceau gard'a de onōre. Apoi se oficiā un serviciu divin, și cortegul se rentōrse la președint'a consiliului de ministri.

La 8 ore ser'a un conduct de torțe, luând parte soldații de toate armele și music'a cāntând arii naționale. La 9 ore regin'a, cu principele Leopold de Hohenzollern și cu principele Carol, se plimbā cu trasur'a pe unele strade.

Diu'a prima.

Doue-zeci și unul de tunuri salutara reversatul zilei de 10/22 maiu. Pāna la 11 ore publicul își ocupā locul prin strade, tribune și ferești, iar trupele garnisōnei și gard'a naționala se înșirara pe amēndoue laterile stradelor, pe unde avea să trēca cortegul, cu drapelele desfașurate.

Dupa orele 11 și $\frac{1}{4}$ cortegul regesc porni din palatul dela Cotroceni, dar și ceriul se întunecā și o ploia repede începū să tulbure festivitatea. Cortegul fu compus astfel: un pluton de gendarmi, un pluton de roșiori, doi ofițieri germāni din suit'a principelui Leopold de Hohenzollern; regele calare însoțit de statul seu major; regin'a în trasura însoțita de principele ereditar Leopold de Hohenzollern și dinainte-și micii principi Ferdinand și Carol, regin'a portā pe frunte o mica diadema de argint oxidat, echipagiul reginei erā tras de opt cai în cap cu pene tricolore și alb cu negru; urmā suit'a reginei, un pluton de roșiori și arier-gard'a. Ploia versā tot mai tare, cu toate aceste lumea plēca dupa cortegiu, aclamāud cu entuziasm, și prin stradele decorate cu stindarde, covōre, ghirlande și corōne de flori, ajunge la mitropolia.

Acolo se ținū Te-Deum, dupa care urmā rugăciunea și sfințirea corōnei, apoi regele și regin'a dimpreuna cu principele moștenitor subscrisera actul constatator al ceremoniei încoronării, și regele îl încredință ministrului de instrucțiune pentru a-l depune și pastrā în archiv'a statului. Un ura cutrierator.

Apoi cortegul se rentōrse la palat și anume: un pluton de toate armele avēnd în frunte toate musicile militare, veteranii dela 1848, raniții ultimului resboiu, membrii în viața ai divanurilor ad hoc, mitropoliții în trasur'a regala a palatului, membrii senatului în frunte cu președintele; corōnele purtate de trei generali asistați de patru coloneli, însoțite de cele patru drapele decorate cu „Stēu'a României”, membrii camerei deputaților cu președintele, curtea de cassatiune și curtea de compturi, consiliul municipal al capitalei cu delegațiunile consiliilor comunale din Iași și Craiova, membrii Academiei, rectorii universităților din Bucuresci și Iași cu decanii respectivi, funcționarii superiori, curțile și tribunalele, delegațiunile comunale și județane, directorii școlilor publice secundare și primare și delegațiunea junimei universitare, corporațiunile de meseriași, delegațiunile coloniilor straine și în urma un pluton de dorobanți.

Cortegul ajuns la palat, regele și regin'a dimpreuna cu moștenitorul tronului primira feluritele corpuri ale statului. Președintele senatului, în numele ambelor corpuri legiuitoare, adresā regelui și reginei un discurs, dicēnd între altele: „Astați Romāni'a se încoroneza pe sine-și, punēnd corōn'a regala pe capetele Majestăților Vōstre. Astați ea culege laurii înțelepciunii și bravurei sale. Astați vitēzul ei capitan, care a avut nestramutat'a credința în valōrea națiunii, nealterabil devotament pentru libertatea și binele ei, primesce din mânăle națiunii și pune pe capul seu simbolul suveranității României, emblem'a stabilității și a asigurării viitorului”.

Dupa pronunțarea discursului, președintele senatului oferi regelui corōn'a, și președintele camerei oferi corōn'a reginei dicēnd: „Dōmna, Națiunea privindu-Te, frumoșă se vede!” Regin'a întinse mână președintelui camerei și acesta i-o sarutā. Regele respunse printr'un discurs care a stors lacrimi în ochi, vorbind puse mână pe corōna și o ținū în mână.

Urmā defilarea celor 32 județe, pe cari le presintă ministrul de interne. Dupa defilare s'a dat delegaților un banchet frugal, dar infrațitor șosea. Fia-care delegat a putut să ia drept suvenir talerul de lemn de pe care

mâncase și pe care se află inscripția: „10 maiu, regele Carol, regin'a Elisabeta“.

Ser'a orașul fu iluminat splendid, o mulțime ne mai pomenita se află pe strade, suveranii eșira cu trasur'a la plimbare.

Astfel se 'ncheiă dîu'a prima.

Dîu'a a două

incepû cu plôia, dar în urma ceriul se 'nsenină, și Bucuresciul întreg se 'ntruni pe stradele unde avea să se continue festivitatea, adeca să se faca defilarea carnelor.

La 12 ôre cortegiul plecă dela șosea și la 2 ajunse la bulevard, și suveranii primira de pe estrad'a din fața Academiei defilarea diferitelor corporațiuni ale capitalei.

Ieta ordinea în care aũ trecut: în frunte un pluton de gendarmi, doi oficeri de poliția calări, music'a militara.

Cortegiul: Societatea studenților, represintând un cortegiu istoric. Doi Crainici, Decebal cu soldați daci, Traian cu soldați romani și hectori, imperatul Ioniția cu români și bulgari, Bogdan Dragoș și Radu Negru, Mircea Voda și Alesandru cel Bun, Ștefan cel Mare, Vasile Lupu și Mateiu Basarab, Neagoe Voda, Mihaiu Vitêzul, Cantemir, Brâncovênu, Grupul de miseria sub Fanarioți, Tudor Vladimirescu cu paduri, 1848, Resbelul din Crimeea: Români'a Lîbera, Divanul ad hoc, Terile Unite, Crainici moderni și în fine Români'a Regat! Poporul și ostimea, ce însociă pe Domnii numiți purtau îmbracamintea și armele epocelor ce represintau. Regatul eră represintat prin un grup de fete, între cari una purtă o corôna de oțel.

Carul agriculturii tras de șese boi cu côrne aurite, în car țerance cu snopi în brațe și cu seceri, cöse etc., și un grup cu cimpôie. Urmă un plug aurit tras asemenea de 6 boi, apoi fete cu seceri, flacăi cu cöse și sapa. Ier o grupa de cimpôie și o trupa de calușari.

Carul societății dramatice. În frunte doi crainici calari, apoi un purtator al banierii calare, cu doi copii de casa în costum național vechiu, 4 scutieri în costumuri istorice, 1 maestru de ceremonie, 4 pagi. Carul tras de 8 cai albi, ținuți de 8 scutieri, represintă o corăbia splendid decorata; în lăintru 4 femei în costume de Muse, 10 femei în diferite costume ale pieselor cari se jôca în teatrul Național. Apoi viniau felurite figure populare, ca Barb'a-Cot cu iepure, Smeul și Pirlea Voda calari; Murgila cu suit'a lui, toți pe jos. Zorila cu suit'a lui. Și alte figure alegorice.

Carul comerului, în frunte cu un tiner care represintă pe Mercur calare, apoi grupul comercianților și carul tras de opt cai albi. În primul plan Mercur pe un glob, în al doile Croesus, în al treile un pavilion și în acela 5 femei represintând cele 5 continente în costumele lor.

Carul căilor ferate, represintând o locomotiva și un tender, numele locomotivei eră „Carol“, al tenderului „Putna“, eră tras de 8 cai albi, dupa cari urmau grupurile dela cele trei linie ferate române.

Carul tipografilor tras de 6 cai, înaintea carului proprietarii de tipografie, în care între figure alegorice, unul represintă pe Guttenberg, și o presa tipariă un înn, pe care lucratorii îl împartiau. Ieta-!

I m n.

I.

Traiésca Regele
În pace și onor,
De țera iubitor
Și aperator de țera!
Fia Domn glorios
Peste noi,
Fia în veci norocos
În reshoi!

O! Dómne sfinte,
Ceresc parinte,
Susține cu-a ta mâna
Corôn'a româna!

II.

Traiésca Patri'a
Cât sôrele ceresc,
Raiu, vesel pamêntesc
Cu mare falnic nume!
Fia în veci ferit
De nevoi!
Fia în veci locuit
De eroi!
O! Dómne sfinte!
Ceresc parinte!
Întinde a ta mâna
Pe țér'a Româna!

V. Alecsandri.

Giuvaergii, argintarii si orologerii arangiera cu mult gust și cu multa splendore carul lor, dar spațiul nu ne ierta a descrie pe larg acesta, precum și celelalte. Deci numai le vom înșiră:

Celelalte care: Florarii, Concordia Româna, Cofetarii, croitorii, pelarierii, modistele, friserii, pantofarii, brutarii, franzelerii, carașaii, birjarii muscali, Societatea tramwayului, Societatea tirului român, tirul Bucuresci, vênatorii, societățile israelite, tinerimea româna, societățile germâne, societățile maghiare, societatea cărciumarilor, a beuturilor spirtose, berarii, macelarii, carnațarii, lautarii, urezarii, pescarii, precupeții, constructorii, zidarii, ferarii, dulgherii, societatea de gaz, tapițerii, plapomarii, sapunarii, fabric'a de chibrituri, tabacarii, carul fabricii de efecte militare și în urma trasurile de ambulanța.

Ser'a orașul a fost iluminat ierași, în Cismegiu un foc de artificie, lume multa pe strade; dar apoi se porni o plôia, și din caus'a acêsta Maj. Lor n'aũ putut vini la Cismegiu, ci s'aũ dus la teatru care oferi poporului o represintațiune la care toți artiștii principali aveau un rol.

Dîu'a a trei'a,

adeca astăzi marti, în 12/24 maiu, avea să fia o mare revista militara și defilarea trupelor din garnisôn'a capitalei pe bulevardul Academiei, și focuri de artificie la șosea; dar din caus'a plôiei necontentite s'a amânat pe mâne mercuri. (Veți mai la vale în rubric'a „Ce e nou. Red.)

Chipuri scrise.

— Trad. din l. germ. —

Clădat lucru!... Tocmai când simțirea mea este mai adâncea și mai plina de caldura, pare că limb'a și mânilor îmi sînt legate. Nu pot să dau la ivela, nu pot să talmacesc în cuvinte tocmai cu caldur'a ce o simte sufletul meu — și cu tôte aceste sîm pictor, ochiul meu îmi spune că sîm și tot astfel marturisesc toți aceia, cari aũ vedut schițele și chipurile lucrate de mine.

Sîm baiat serman; locuiesc mai incoalea într'una din ulițele cele mai strimte, dara cu tôte aceste nu duc lipsa de lumina, căci odai'a mea este tocmai de-asupra... așa încât nu scapă coperiș de casa nevedut de ochii mei. Vre-o câteva zile dupa ce sosii în oraș, mi se pare locul de tot strimt și ascuns; în loc de padure și de colinele cele verzi, privirile mele se perdeau printre afumatele hornuri. Nu aveam nici un prieten; nici o față cunoscuta nu-mi suridea.

Într'o sêra, cum stam așa dus pe gânduri, deschisei ferést'a și privii afara. O, cât de mare fu bucuri'a mea!... Zarii o față cunoscuta, o față rotunda și plina de bunavoința — pe prietin'a mea de-acasa, de departe. Eră lun'a, lun'a draguța; aceeași luna, care se

uită la mine colo, când retacem printre rachitele de lângă balta. I trimisei cu mân'a sarutări, iera ea-și aruncă rațele sale tocmai în odai'a mea și-mi făgadui, că în fia-care sera, când va resari, va da și pe la mine... și ce e drept, s'a ținut de cuvânt. Paguba, că nu pôte remâne mai mult!

De câte-ori me cercetăza, îmi povestese mai una, mai alta din cele veđute în nóptea de mai dinainte séu atunci séra. „Ei! zugravesce tot ce-ți istorisesc“, îmi diše ea, când me cercetă mai antăiu și mai antăiu, „zugravesce, și ai să veđi, că la urm'a urmelor vor eși niște chipuri de tot frumoșe“. Și eu am ascultat'o și în multe seri am facut, cum m'a sfatuit.

Aș fi în stare să înfațez în chipuri „o mie și una de nopți“, dar chiar atâtea pôte că ar fi pré peste cap. Acestea, pe care le dau la ivela cu prilejul de față, nu sânt într'ales, ci urmăza una dupa alta întocmai cum le-am auđit. Un pictor mare, genial; un poet, séu un om meșter la alcatuitul cântărilor pôte face din ele mai mult, deca va avé voia. Cele ce am de gând a vi le înfațisă sânt numai niște grabnice însemnări pe chartie și printre aceste din când în când cuetări de ale mele, căci lun'a nu se ivi în fia-care sera, de óre ce din vreme în vreme o înveliă câte un nor, doi.

I.

În nóptea trecuta — aceste sânt ênsuși cuvintele lunei — plutiam prin limpedele vezduh al Indiei și me ogindam în Ganges; rațele mele se siliau să petrunda prin impletecitele crăci ale vechilor platani, care formau o boltitura asemene unui țest de brósca. Și numai ieta că se ivi din desiș o copila sprintena ca o caprióra, frumoșă ca Eva. Eră atât de ușurica acésta fica a Indiei și totuși vioictunea ei eră bogata fórte! Eram în stare să-i zaresc gândirile prin delicat'a ei pelița. Lianele ghimpoșe i spintecau sandalii și cu tóte aceste ea calcă barbatesce. Fiar'a ce se întorce dela riul, la care-și potolise setea, sari plina de sfiela la o parte, căci fetic'a ținé în mâna o lampa aprinsa. Puteam deosebi tinerul sânge din frumoșele degetele ce adapostiau slab'a flacara. Mititic'a se apropiă de riu, încredințá lamp'a undelor și lamp'a lunecă pe aici încolo. Flacar'a licuri ca și când ar fi aprópe a se stinge... dar totuși nu se stinse și negrii și stralucitorii ochi ai copilei o urmariu de sub matasóșele gene cu o privire isvorita din adâncul sufletului. Ea scia, că deca lamp'a va remâne aprinsa căta vreme ochii ei o vor puté urmari... draguțul ei se afla âncă în viața; de se va stinge înse, de buna séma a murit. Și lamp'a ardea și flacar'a saltă din când în când... și inim'a ei tremurá și tresaltă împreuna cu lumin'a. Iși plecá genunchii și începú a se rugá... lângă ea în ierba zacea fiorosul șerpe... dar ea se gândiá numai la Brahma și la mirele ei. „Traiesce!“ strigă ea plina de bucuriá și betránii munți din pregiur respușera: „traiesce!“

II.

Ieri priviam — diše lun'a — la o curte strimta, încungurata de tóte părțile de ziduri; într'ênsa-și petrecea o cloca cu un-spre-dece puișori... o copilița mititica saltá dragalaș împregiurul lor. Cloc'a căraia și-și ocrotiá puii cu aripile. Într'aceia veni tatal baietei, o ocară... iera eu lunecai mai departe fără să mai țin socotela de astfel de lucruri. Asta-séra înse, numai cu vre-o câteva clipite înainte de asta, îmi îndreptai din nou privirile spre curtea, despre care e vorba. Totul eră liniscit... dar în curénd se ivi copilița, se stracurá ușurel în gainarie, trase cleșnița și întrá la cloca și la pui; aceștia începura a chiună și se respândira în tóte părțile — mititic'a dupa ei!... tóte aceste le veđui fórte bine, căci me uitam printro crepatura de

zid. Me mâniei de neastemperat'a baiata și-mi parú bine când veni tatal seu și o înfruntá mai tare ca ieri și o luá de braț. Ea plecá capul și picaturi mari de lacrimi isvorira din albastrii ei ochi. „Ce cauți tu aici?“ o întrebă. Începú să plânga. „Voiam să-i dau clocei o gurița“, respunse ea, și se o rog de iertare pentru superarea ce i-o facusem ieri; n'am cutezat să-ți împartașesc și ție acésta!“ Și parintele sarutá cu dulceta fruntea nevinovatei sale fiice, iera eu o sarutai pe ochișori și pe gurița.

A. B.

10 maiu 1881.*

I.

În viêt'a mea avut-am un dor ș'un vis de-acele
Ce pórta pe-a lor aripi resfrângere de stele,
Un vis frumos ca dorul ce nasce dintr'un vis.
Prin umbra de-abiá ochiul ținut i întrevede
Și mîntea nu 'ndraznesce în ei a se încrede...
Dar ieta! Ađi în sóre ei sborul și-aú deschis!

Priviți! Acésta țera, de alte țeri uitata,
Avea asemenare c'o ramura uscata
Ce-o duce pe-a lui valuri torentul Dunarean.
Uimit de trist'a-i sórta, eu o priviam cu jale
Și-i tot dișeam: Ah! cine te va opri din cale
Pân' a nu fi 'nghițita d'al mărilor noean?

Respunde, crénga mica, din care arbor mare
Te-a rupt cumplitul Criveț cu aspr'a lui suflare
Și te-a svêrlit departe de trunchiul parințesc?
Cuprinsu-te-a în ghiare un vultur gol pe frunte?
Facut-a el cu tine un culb pe vêrf de munte?
Séu fost-ai tu atinsa de fulgerul ceresc?

Mergi unde? Vii de unde? Și care-i al teu nume?
Mai simți în tine vieta séu mórta ești pe lume?
Mai este pentru tine un viitor ascuns?
O! stranie minune!... Cea ramura 'necata
Din turburele spume s'a ridicat d'odata
Și falnic peste valuri ea astfel mi-a respuns:

„Poete, nu me plânga, n'ai grija de-a mea sórta.
Plutind, eu privesc cerul, și prim deschis'a-i pórta
Zaresc planând d'asupra-mi o raza din altar;
Mulți au facut cercare din unde-a me culege,
Dar n'aú putut s'atinga odrasl'a unui rege,
Căci Rege e stejarul, și-s vița de stejar!“

Pe malul României voiu prinde radecina
Ș'oiu cresce în putere, și fruntea mea senina
Va trece cătra sóre prin norii dușmanesci;
Gigant voiu fi, cu fala privind peste-orizonuri,
Eu port în sinu-mi lemnul din care se fac tronuri
Și arme de isbânda, și sceptri 'mperatesci!“

A diș, și créng'a via crescând, mândra colóna,
Naltá pâna la ceruri frunđós'a lui coróna
Sub care lumi voióșe gasiau un adapost.
Ah! cine-ar puté crede, și cine-ar puté spune,
Cum asta luminóșă, gigantica minune
A devenit ce este din ceea ce a fost?

II.

Așá tu, România, tu țera mult iubita,
De sórtea-ți crunta, órba, mulți secolii prigonita,

* În momentul când partea prima a foii noastre deja se tipăriá, ni sosi „Press'a“ cu acésta sublima și grandioșă inspirațiune a ilustrului nostru poet. Ast'a e caus'a, că numai în acest loc o putem reproduce.

Red.

Ai re'nviat puternic, în clipa, glorios!
Pe când pareai menita a pere din lumina,
Tu ți-ai adus aminte de mum'a ta latina
Ș'ai scuturat trecutul amar, întunecos.

Ai fost, vai! prinsa 'n lupta cu mórtea nemilósa,
Dar smulsai tu din mân'a-i a sa cumplita cósa
Și ai cosit din cale funebrul iminoc.
Acum ți-e calea largă și larg ți-e viitorul!
Pe ori ce 'mpiedecare tu pui acum picóru!
Și treci tot înainte strigând la lume: loc!

Loc celui ce se scie de vița imperatésca,
Loc celui cu menire în glorie sê crésca!
Loc sufletului tare! Loc brațului vitez!
Cine-a domnit pe-o lume, fia 'n mormént nu móre!
Un sóre ce declina' din nuori renasce sóre;
În somn adânc de mórte e sufletul mai tréz!

O! țera de mari fapte ce porți un nume mare!
Pe margine de grópa redevenind mai tare,
Ai provocat destinul și l'ai înfrânt pe el:
Și ađi, invingetóre ca 'n timpi de alta data,
Tu énsași, tu Regina acum neatérnata,
Depui pe a ta frunte corón'a de oțel!

Onor, marire, fala și vițta și taria
Sê fia a ta parte în secolii, România.
Oțelul din coróna cu gloria batut!
În taina ajutata de sacr'a provedința,
Ori care fapte grele pareau cu neputința,
Tu le-ai dorit pe tóte, pe tóte le-ai putut!

Frumos, sublim spectacol e 'n faț'a omenirei
Când un popor se 'ntórce din marginea peirei
Și pasa plin de dîle pe câmpul stramoșesc!
Când el își face-o arma din lanțul de-apesare
Și 'n foc redobândesce a lui neatérnare
Stropita și plătita cu sânge vitejesc!

Mult scumpa, luminósa și via și ferice
E diu'a când poporul se simte 'n drept de-a dice,
C'a fost primit în fața de énsuși Dumneđu!
Ferice de tot omul a cărui scurta vițta
Se léga cu veci'a prin asta đi maréța,
Ca prin o cingatóre de vesel curcubeu!

Saltați în pepturi inimi cu-o mândra esaltare!
Tunați, viteze tunuri, lungi salve de serbare!
Mișcați a vóstre cóme, vechi codrii de pe plaiu!
Ađi Patri'a Romána apare triumfala,
Purtând cu maiestate corón'a ei regala
Și falnic'a hlamida al sórelui din maiu!

Mircesci 10 maiu 1881.

V. Alecsandri.

C e e n o u ?

Sciri personale. *Pr. Ssa Mihaiu Pavel*, episcopul diecesei oradane, a plecat vineri la Beiuș, unde va petrece mai multe dîle. — *Pr. Ssa Ioan Metianu*, episcopul Aradului a sosit în 25 l. c. la Arad, din calelori'a sa dela Budapesta. — *Rds. Ieroteiu Belesiu*, vicar și președinte consistorial gr. or. în Oradea-mare, a sosit sâmbel'a trecuta acasa dela Arad și Budapesta.

A treia đi a serbărilor din Bucuresci se țin în 13/25 maiu, despre care în „Bin. Publ.” cetim următoarele: Mercuri, la ór'a 2 dupa amiéđi, se facú defilarea amânata de ieri marti din caus'a plóei ce tóta diu'a a ținut. Timpul, tot cam posomorit de diminéța, se însenină mai târđiu și permise defilării sê se escute

în buna regula. Dupa defilare musicile întrunite escutara imnul compus de dl Hübsch pentru ocașiune. Acest imn nu a placut lumii, și dupa mai a tuturor opiniune, pare mai mult un mers funebru de cât o cântare de veselía și triumf. M. S. Regín'a veni cea d'ântâiu la pavilionul preparat, într'o trasura deschisa în care se află și micii principi Ferdinand și Carol, fii principelui Leopold. Dupa aceea veni și M. S. Regele, urmat de un stralucitor cortegiu în care se vedeau mai mulți oficieri straini. Asta sêra la șosea vor fi focuri de artificii, cu care se vor încheiá serbatorile încoronării.

Dieces'a Orăđii-mari. *Rds. D. Georgiu Marchisui*, archidiacon al părților satmarene, la 2 junie va ținé instalarea sa în noul oficiu. — *Dl Vasiliu Budescu*, pân'acuma administrator parochial în Sititelec, s'a transpus în aceeași calitate la Sarcău. — *Dl Teodor Erdeli*, preot nou chirotonit, s'a numit administrator parochial în Sititelec.

Hymen. *Dl Gavril Blaga*, notar comunal în Sêrbi, comitatul Biharia, și-a serbat în dîlele trecute cununi'a cu dșór'a Antonia Kóltó, fic'a dlui Kóltó notar comunal din Vámos-Láz.

Rătiociniu despre venitele și spesele dela balul român din Budapesta ținut în 9/21 febr. 1881 în favorul Societății „Petru Maioru”. (Continuare.) II. Din Steinbruch, colect. dl I. Schelegian, dela Dd. P. Todorescu 5 fl., S. Sava Fortunescu 3 fl., T. Stoianoviciu, D. Anghelescu, I. Papp, M. Knezlaz, I. Bran, P. Georgevicu câte 2 fl., I. Aridon, I. Oltean, A. Barbu, I. Bunescu câte 1 fl. — Din Sibiu, colect. dl Il. Pușcariu, dela Dd. Esc. Sa Miron Romanul 20 fl., N. Popea 5 fl., N. Frateș 2 fl., M. Lazar 2 fl., L. Boiu 1 fl., dr. I. Pușcariu 3 fl., Il. Sa P. Dunca 4 fl., dl V. Romanu 4 fl., br. D. Ursu 10 fl., dr. Moga 3 fl. — Din Caransebeș, colect. dl V. Mandreanu, dela Dd. Il. Sa I. Popasu 10 fl., I. Bartolomeiu 5 fl., V. Mandreanu 1 fl., Fil. Musta 2 fl. — Din Lugóș: Il. Sa Victor Mihali 5 fl., Dd. M. Besan 2 fl., Bredicean 2 fl., dr. Major 2 fl., I. Vlad 1 fl., Simonescu 1 fl., Teodor Pop 15 fl. — Din Arad, colect. dl I. Popovicu-Desseanu, dela Dd. Il. Sa I. Mețian 10 fl., I. Desseanu 3 fl., T. Ratiu 1 fl. Colect. dn'a E. Bulbóca: dne A. Dogariu, E. Bulbóca, dl D. Tamașdan câte 2 fl. Colect. dl dr. G. Vuia: Dd. P. Suciú, dr. Vuia câte 2 fl. — Din Alba-Iulia, dl N. Barbu 4 fl. — Din Baia-de-Criș, dn'a Victoria Erdélyi 2 fl. — Din Beiuș, colect. dl P. Mihuțu, dela Dd. P. Mihuțu 2 fl., A. Antal, G. Hajdu, Sebastian Andru, A. Crețu câte 1 fl., I. Maior, A. Ardelean, V. Papp, G. Cosma, Th. Popu câte 50 cr., St. Szilágyi 40 cr., G. Papp 20 cr. Colect. dl G. Wéghsö, dela Dd. I. Erdélyi, I. Pappfalvai, P. Papp câte 1 fl., P. Hermann 2 fl., G. Wéghsö 3 fl. Colect. dl N. Negreanu, dela Dd. dr. Grünwald 2 fl., T. Fașie, V. Ignat, I. Gall, A. Ardelean, D. Negrean câte 1 fl. — Din Belinț, dl G. Craciunescu 4 fl. — Din Biserica-Alba, colect. dl P. Miulescu: dn'a Emilia Boboroni 2 fl., dd. I. Ilicu, F. Bauer, I. M. Roșiu câte 1 fl. N. N. 50 cr. — Din Blaș, colect. dl V. Olteanu, dela dd. I. Fekete 3 fl., G. Vancea 2 fl., F. Graur, Antonelli, A. Vestemean, G. M. Moldovan, N. Rusan, Iosif Pop, T. Solomon, B. Oltean câte 1 fl. — Din Bocșa germ. colect. dl I. Budințan, dela dd. I. Budințan 5 fl., M. Rusu 2 fl., C. Budințan 2 fl., B. Opra, V. Budințan, N. Spinean câte 1 fl. (Va urmă.)

Necrolog. *Grigoriu Görög*, docinte veteran al clasei IV normale gr. c. române din Oradea-mare, a încetat din vițta la 26 maiu, în etate de 60 ani, și în al 40-le al carierei sale învețatoresci, gelit de soçi'a sa Maria nasc. Papp.

Proprietar, redactor respunđator și editor:

IOSIF VULCANU.

INSERȚIUNI.

Numai odata

se ofere o ocaziune asiã de favorabila de a procurã un orologiu escelent cu jumetate de pretiu.

Desfacere grandioãsa.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lasat neatinsa și Elveția. Consecința a fost emigrarea lucratorilor în masse, care a periclitat existența fabricilor. Și fabrica reprezentata de noi, care e cea d'ântãiu și cea mai însemnata fabrica de orològe, a închis de oãmdata fabrica sa. Încredințându-ne pe noi cu vëndarea fabricatelor sale. Aceste așã numitele orològe de busunariu Washington sunt cele mai bune pe lume, sunt fòrte elegant gravurate și înfrumșetate și lucrute dupa sistema americana.

Tòte orològele sunt repassate (esaminate) pe secunda și garantãm pentru fia-care 5 ani.

Ca dovëda a garanției sigure și a solidității celei mai severe, ne obligãm prin acestã în public, cã suntem gata a reprimi și schimbã fia-care orologiu ce nu convine.

1000 remontoir de buzunariu fãra cheie de întors la fòrta, cu mantela de cristal, regulate cu acurateța extraordinara pe secunda; afara de acestã aurite prin electro-galvanism nou, dîmpreuna cu lanț și medalion etc., prețul de mai nainte fl. 25, acum numai fl. 10.20 de unul.

1000 ancore esemplare de lucs din nickel-argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, aretator de secunde, sticla lata de cristal, mai nainte cu fl. 21, acum numai fl. 7.25 de unul, tòte repassate pe secunda.

1000 orològe-cilindre înfrumșetate în capsula de nickel argint, cu sticla lata de cristal pe 8 rubinuri fòrte fin repassate, dîmpreuna cu lanț, medalion și cutia de catifea, mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.

1000 orològe ancore de argint veritabil de 13 loti, probat de oficiul monetariu c. r. pe 18 rubinuri, afara de acestã aurite

prin electricitate fòrte fin regulate. Orològele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 11.40 unul.

1000 orològe remontoire Washington de buzunariu din argint greu și veritabil de 13 loti, probat la oficiul c. r. de punciare, pã lângã garanție severa repassate pe secunda, cu mecanism din nickel așã în cãt orològele aceste n'au nici cãnd lipsã de reparatura. Orològele aceste au costat mai nainte fl. 35 astadi se capeta cu pretiul fabulos de eftin numai cu fl. 15. Afara de acestã lângã fia-care orologiu se da gratuit un lanț medalion și cutia de catifea.

1000 orològe pentru dòmne, de aur veritabil cu 10 rubinuri, mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.

1000 orològe remontoir de aur veritabil pentru domni sêu dòmne, mai nainte cu fl. 100, acum fl. 40.

650 orològe de parete cu încuadratura de emailul cel mai fin și cu mecanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum fl. 3.75 unul repassat.

650 orològe desteptatòre cu aparat de larma, fòrte fin regulate, aplicabile și ca orològe pe masa de scris, mai nainte fl. 12, acum numai fl. 4.30.

650 pendule cu lucru fòrte fin de sculptura în casulii înalte gotice de lemn, de întors în fia-care a opt'a și, regulate fin pe secunda, fòrte frumoșe și impozante: de òre-ce un astfel de orologiu și în 20 de ani mai are preț indoit, se nu lipsesca asifel de orologiu din nici o familie, mai cu sêmã pentru cã astfel de piesa de cabinet este decor în fia-care locuința. Orològele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preț excepțional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cineva orològe pendule are se adauge și o arvuna.

Adres'a :

Desfacere de orològe

a

6-6

Fabrica de orològe FROMM.
VIENA, Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Auditi, vedeti si mirati-ve!

Marfurile de argint Britania dela o massa concursuala a unei mari Fabrica de argint Britania, devenite falita, se dau cu ori ce preț sêu mai bine și gratis.

Tramitând fl. 7.— în bani gata sêu cu rambursa, ori cine primesce urmatòrele 50 obiecte cu a patrã parte din valòrea reala, și adeca :

Bucãți	6 Cuțite de masa escelente, manunchiu de argint Britania cu cuțituri adevèrat englesesci	
"	6 Furculițe de cele mai fine, argint Britania, dînt'r'o bucatã	
"	6 Linguri de mîncare de argint Britania, grele și masive	
"	12 Lingurițe de cafea de argint Britania, de cea mai buna calitate	
"	6 Sustiitòre de cuțite de argint Britania, de cea mai buna calitate	
"	1 Lingura mare de lapte de argint Britania, masiva	
"	1 Lingura mare de supã de argint Britania grea	
"	9 Tave de prezentat ciselate fòrte fin	
"	2 Sfesnice pe masa de salon Britania pline de efect	
"	1 Corfa de pãne masiva de argint Britania	

Tòte 50 obiecte sunt fabricate din cel mai fin și cel mai solid argint Britania, care este unicul metal ce exista pe lume, care în veci rămâne alb și nu se pòte deosebi de argintul adevèrat, nici dupa o folosire de 30 ani : pentru acestã garanțea.

Afara de aceste mai sunt :

18	cuțite, furculițe și linguri de arg. Brit., cãte bucãți tòte 18 la olanda	fl. 3.75
6	linguri mici de cafea	" 1.— acum numai
1	lingura de supã	" 3.—
1	" lapte	" 1.50
6	tave	" 5.—
6	sustiitòre de cuțite	" 4.50
1	cutia de zachar	" 4.— și fl. 3.
1	pareche sfesnice mai mari	" 2.— acum numai
1	clopoțel de mèsã	" 4.—
1	pahar de òue	" 60
1	pipernița și salnița	" 2.50
1	carafine p. oțet și oleiu	" 3.50 și
1	unelța de foc grea de pus pe mèsã mai nainte cu	" 3.— acum numai

Canne de cafea și thea à fl. 2, 2.50, 3, 4, clesce de zachar à cr. 35, 50, 80, fl. 1, cutii de zachar à fl. 2, 2.80, presarator de zachar à cr. 25, 40, 75, 90, fl. 1, carafine de oțet și oleiu à fl. 2, 4, cutii de unt à cr. 75, 95, fl. 1.70, 2.80, 3.25 4.— âncea și alți articoli nenumerați.

Ca dovëda, cã anuciul meu

nu este insielatoriu

me deoblig prin acestã în public, dèca marfa nu convine, a o rentòrce fãra nici o greutate. În drept la epistolele de mulțamita, ce mi-au venit, și pe cari îmi voi permite a le publicat succesiv. — Cine dorește deci a primi pe banii sei o marfa buna și solida și nu lapetatura, sê se adreseze numai cãtra

6-6

A. FRAISS,
VIENA, Rothenthurmstrasse nr. 9, vis-à-vis de palatul archiepiscopesc.